

La ce vă folosesc căile de atac și care sunt acestea

- Acestea vă dau posibilitatea să îndreptați greșelile săvârșite de instanțele de judecată, prin aducerea lor la cunoștința instanțelor superioare, care exercită controlul asupra legalității și temeiniciei hotărârii pe care o contestați, atât ca urmare a motivelor invocate de dumneavoastră, cât și pe calea autocontrolului.

- Controlul judiciar la care ne-am referit, are drept urmare îndreptarea hotărârilor judecătorești greșite, sau confirmarea celor legale și temeinice și se exercită ca urmare a plângerii părților nemulțumite sau a procurorului.

- Căile de atac împotriva hotărârilor judecătorești greșite, sunt de două feluri: căi de atac ordinare și căi de atac extraordinare.

- Căile de atac ordinare sunt apelul și recursul, iar căile de atac extraordinare sunt contestația în anulare, revizuirea și recursul în interesul legii.

Căile de atac ordinare:

✓ *Mai întâi, ce trebuie să știți despre hotărârea judecătorească penală:*

- Constituie cel mai important act al procesului penal pentru că ea soluționează definitiv cauza penală, finalizând tragerea la răspundere penală prin aplicarea pedepsei celui vinovat sau, dacă este cazul, achitând pe cel trimis în judecată ori încetând procesul penal.

- Activitatea de judecată care precede orice hotărâre judecătorească este organizată în trei faze: judecata în primă instanță, judecata în apel și judecata în recurs.

- Judecata în apel și recurs nu sunt faze obligatorii, întrucât dacă sunteți de acord cu hotărârea pronunțată de prima instanță, veți renunța să declarați apel și recurs și aceasta rămâne definitivă în această fază a judecății.

✓ *Ce urmăriți prin declararea apelului și recursului:*

- Îndreptarea acelor greșeli comise de instanță care v-au cauzat vreun prejudiciu.

1.1 Apelul

- Îl puteți declara împotriva sentințelor prin care instanța a soluționat prima dată procesul penal.

✓ Ce greșeli puteți îndrepta prin apel

- Dacă sunteți inculpat, puteți fi nemulțumit de condamnarea dumneavoastră deoarece sunteți nevinovat, ați comis altă infracțiune, pedeapsa este prea severă, existau o cauză de înlăturare a executării pedepsei (amnistia) ori de reducere a pedepsei (grațierea), nu vi s-au reținut circumstanțe favorabile ori s-au reținut în mod greșit circumstanțe care vă agravează situația. De asemenea, puteți să nu fiți de acord cu motivul pentru care ați fost achitat sau s-a încetat procesul penal față de dumneavoastră. Din punct de vedere civil, puteți contesta obligarea dumneavoastră la despăgubiri ori cuantumul acestora.

- Dacă sunteți parte vătămată în procesele declanșate de dumneavoastră prin plângere prealabilă, puteți ataca sentința numai pe latură penală, fără a putea invoca și nemulțumiri privind modul de soluționare a despăgubirilor ori a altor măsuri de reparare a pagubelor comise prin infracțiune.

- Dacă sunteți parte civilă ori parte responsabilă civilmente, puteți arăta numai motivele pentru care nu sunteți de acord cu măsurile luate pentru repararea pagubelor cauzate prin infracțiune.

- Dacă ați participat în proces ca martor, expert, interpret sau apărător, puteți ataca sentința numai cu privire la greșeli privind cheltuielile judiciare ce v-au fost acordate.

- Fără a avea una din calitățile de mai sus, puteți face apel dacă prin sentință se aduce o vătămare intereselor dumneavoastră legitime.

✓ *Cine poate declara apelul*

- Persoanele arătate mai sus, reprezentanții legali ai acestora, apărătorul, iar pentru inculpat, și soțul acestuia.

✓ *Termenul în care trebuie să declarați apelul*

- Apelul trebuie declarat într-un termen de 10 zile.
- Dacă ați fost prezent la dezbateri (ședința la care ați au pus concluzii asupra modului de rezolvare a cauzei) sau la pronunțare (momentul la care în ședință publică instanța a dat citire verdictului), termenul curge (se calculează) de la această dată. Dacă ați lipsit atât la dezbateri cât și la pronunțare, termenul curge de la data când ați primit copia de pe dispozitivul hotărârii. Tot de la această dată curge termenul de recurs, în cazul în care ați avut calitatea de inculpat în stare de arest preventiv, inculpat militar în termen, militar cu termen redus, rezervist concentrat, elev al unei instituții militare de învățământ sau de inculpat internat într-un centru de reeducare ori într-un institut medical – educativ și ați lipsit de la pronunțare.

- Dacă ați făcut recurs după expirarea termenului de 10 zile și acest lucru s-a datorat unor motive temeinice de împiedicare, puteți solicita repunerea în termen, dar numai dacă faceți cererea în cel mult 10 zile de la începerea executării pedepsei sau a despăgubirilor civile.

- Dacă ați lipsit atât la dezbateri cât și la pronunțare, puteți declara apel și peste termenul legal, dar nu mai târziu de 10 zile de la începerea executării pedepsei sau a despăgubirilor civile.

- Dacă după declarare, doriți să renunțați la apel, trebuie să faceți o declarație scrisă pe care să o depuneți până la expirarea termenului de 10 zile.

✓ *Cererea de apel*

- Pentru a declara apel, trebuie să întocmiți un înscris pe care să-l semnați în mod obligatoriu și să-l depuneți la aceeași instanță care a dat sentința.

- Dacă ați fost prezent la pronunțarea sentinței și nu sunteți de acord cu ce s-a hotărât, puteți declara apel și oral în cadrul ședinței în care s-a făcut pronunțarea, instanța având obligația să consemneze declarația dumneavoastră într-un proces-verbal.

- Dacă vă aflați în stare de detenție puteți depune cererea scrisă de apel și la administrația locului de deținere, ori puteți declara și oral apel, administrația având obligația să întocmească un proces-verbal în care ia act de voința dumneavoastră și îl înaintează la instanță.

✓ *Conținutul cererii de apel*

- Legea nu prevede nici o formalitate obligatorie cu privire la cuprinsul cererii de apel, dar este indicat să faceți cel puțin următoarele mențiuni: numele și adresa dumneavoastră, hotărârea atacată și motivele, semnătura.

- Motivele pentru care sunteți nemulțumit de hotărârea instanței pot fi formulate și ulterior, în cadrul unui memoriu distinct.

- Motivele de apel trebuie să le depuneți cel mai târziu până în ziua judecării, dar le puteți formula și oral, chiar în ziua judecării.

✓ *Formalitățile în fața instanței de apel*

- Cererea de apel, împreună cu dosarul în care s-a pronunțat hotărârea pe care o atacați se înaintează la instanța de apel.

✓ Președintele acestei instanțe fixează termenul pentru judecarea apelului și dispune citarea dumneavoastră pentru acest termen.

- Dacă sunteți în stare de arest, judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezența dumneavoastră.

- Trebuie să știți că în vederea soluționării apelului, instanța poate da o nouă apreciere probelor și poate administra orice noi probe pe care le consideră necesare. Veți avea grijă însă, ca instanța să judece toate motivele de apel pe care le-ați invocat.

- Mai trebuie să știți că până la terminarea dezbaterilor în fața instanței de apel, aveți posibilitatea să vă retrageți apelul declarat.

✓ *Soluțiile instanței de apel*

- Poate respinge apelul dumneavoastră dacă l-ați declarat după expirarea termenului de 10 zile, sau pentru că motivele de nemulțumire față de hotărârea dată de prima instanță nu sunt întemeiate.

- Poate admite apelul când motivele dumneavoastră de nemulțumire sunt întemeiate și:

- pronunță o nouă hotărâre, sau

- trimite cauza să fie rejudecată de instanța care a dat hotărârea greșită.

✓ *Regula neagravării situației în propriul apel*

- Cu ocazia judecării apelului dumneavoastră, instanța nu va putea da o soluție care să vă creeze o situație mai grea decât cea stabilită de instanța care a dat hotărârea atacată. Dacă în cauză a declarat apel și procurorul, situația dumneavoastră poate fi agravată ca urmare a apelului procurorului și nu ca urmare a propriului apel.

1.2 Recursul

- Trebuie să cunoașteți că recursul este o cale de atac ordinară, prin care puteți invoca motivele pentru care nu sunteți de acord cu hotărârea dată de instanța de apel. Totodată, veți folosi calea de atac a recursului împotriva sentinței prin care judecătorul a rezolvat plângerea prin care ați solicitat condamnarea unei persoane pentru comiterea infracțiunilor de lovire sau alte violențe, vătămare corporală din culpă, amenințare, insultă, calomnie, furtul între soți ori rude apropiate, abuz de încredere și tulburare de posesie.

- Regulile de la apel referitoare la aspectele pe care aveți dreptul să le criticați, termenul în care puteți declara recursul și data de la care trebuie să-l calculați, în ce condiții

puteți să renunțați ori să vă retrageți recursul, conținutul cererii de recurs, precum și formalitățile în fața instanței de recurs și regula neagrării situației dumneavoastră în propriul recurs, le veți aplica și în cazul în care decideți să declarați recurs.

- Este necesar să vă avertizăm, totuși, că la această instanță nu puteți invoca orice motiv de contestare a hotărârilor date de prima și de a doua instanță, să aduceți orice argumente, ori să formulați noi pretenții asupra cazului. Instanța de recurs va decide numai cu privire la punctele și chestiunile pe care le-ați invocat la prima instanță și la instanța de apel.

- Soluțiile date de instanța de recurs sunt aceleași cu cele pe care le poate da și instanța de apel.